

BLIKOPENER

TEKST ALEX GROOTHEBDE

De 105 mm howitzer, hier afgevuurd door Canadese militairen, geeft een geluidsklap van 183 dBA. De pijngrens varieert tussen 120 en 140 dBA.

Defensie doof voor oorsuizen?

Het zou goed zijn voor militairen die last hebben van oorsuizen als Defensie meer aan tijdige opvang doet en er meer over communiceert. De grootste hindernis lijkt nu nog een gebrek aan kennis en een iets te afwachtende houding.

PIEP!

Stelt u zich voor, u hoort een groot deel van de dag een keiharde piep in uw hoofd. De he-le dag. Knetterhard. Dit oorsuizen (fuisen, suizen, brommen, zoemen of meerdere geluiden door elkaar) wordt tinnitus genoemd en is een uiterst vervelende aandoening. Tinnitus kan ontstaan door langdurige blootstelling aan (teveel) lawaai, maar er zijn ook andere oorzaken. Omdat het een onzichtbare kwaal is, kunnen buitenstaanders er moeilijk blijvend begrip voor opbrengen. Hierdoor kan oorsuizen tot een sociaal isolement, psychoso-

matische kwalen en zelfs suicide leiden. Ook en vooral onder Nederlandse militairen. De kans dat zij tijdens het werk onverwachts met extreem hard geluid worden geconfronteerd, bijvoorbeeld tijdens uitzendingen, het afvuren van artilleriegranaten of mortieren, is levensgroot. In Nederland is nooit onderzoek naar de relatie tussen werkomstandigheden bij Defensie en gehoorschade verricht of naar buiten gebracht, maar in het buitenland wel. Bij onze oosterburen zijn ca. 1700 Afghanistan-veteranen per jaar slachtoffer van gehoorschade. Op het gebied van dienstaandoeningen wordt tinnitus in de VS zelfs belemmering nummer 1 genoemd. Duidelijk is dat tinnitus in het buitenland serieus wordt genomen.

TYPE MATERIEEL	FUNCTIE/AFSTAND	DBA*
APACHE HELIKOPTER	PILOOT/COPILOOT	104/101
SCHOT 9 MM PISTOOL	SCHUTTER	157
EXPLODERENDE GRANAAT	15 METER	164
105 MM HOUWITSER	KANONNIER	183

*pijngrens: 120-140 dBA

Sluipenderwijs

Ook al zijn er door Defensie geen gegevens geopenbaard, voor zover al bekend, het ligt gezien de getalsmatige verhoudingen voor de hand te veronderstellen dat hier ook (ex-) militairen rondlopen met tinnitus en andere vormen van gehoorschade die zijn ontstaan tijdens de uitoefening van het werk. Veel mensen weten dat echter nog niet, vooral ook omdat de

- Meer informatie: www.nvvs.nl/tinnitus
- De NVVS houdt regelmatig in het hele land lezingen over gehoorschade. Daar kunt u ook als niet-lid aanwezig zijn.
- Het tinnitus forum staat op www.nvvs.nl/forum/tinnitus.
- Een gehoortest vindt u op www.nvvs.nl/download/101102flyerHoortest.pdf.

NAAR SCHATTING HEBBEN ONGEVEER

1.000.000 NEDERLANDERS

LAST VAN OORSUIZEN

kwaal vaak pas sluipenderwijs en op langere termijn merkbaar wordt. Zo kan het gebeuren dat militairen Defensie verlaten zonder dat een duidelijk verband is gelegd tussen oorsuizen en het werk. Hierdoor kunnen ze later met hoge kosten worden geconfronteerd die ze dan niet meer op de werkgever kunnen verhalen. Alleen al voor twee goede gehoorapparaten kun je zo vierduizend euro kwijt zijn. Deze kosten worden doorgaans niet geheel via de ziektekostenverzekering vergoed maar tot een maximum van ca. 683 euro per toestel bij de eerste aanschaf. Overigens is het niet zo dat je met tinnitus altijd een gehoorapparaat nodig hebt, wel zijn over het algemeen veel mensen met tinnitus slechthorend.

Voor veel militairen is het moeilijk om verband te leggen tussen de aandoening en de oorzaak, omdat tinnitus niet van de ene dag op de andere ontstaat. "Het gevaar slaapt er beetje bij beetje in, waarschuwt hij militairen. "Totdat het te laat is."

Eigen initiatief

Het gaat beslist te ver om te stellen dat Defensie niets doet voor slachtoffers van gehoorschade, zegt Hugo de Grijp. De kapitein b.d is ervaringsdeskundige, vrijwilliger bij de Nederlandse Vereniging voor Slechthorenden (NVVS) en lid van de commissie Tinnitus & Hyperacusis. "Het is op zich wel goed geregeld, maar de militairen moeten onevenredig veel eigen initiatief tonen. Je moet zelf maar zorgen dat je bij leeftijdsontslag een medisch verzekeringsgeneeskundig onderzoek krijgt. Dat gebeurt niet stan-

daard. Ik hoop dat de AFMP Defensie die kant op duwt. Zelf heb ik dankzij de medische procedure de status van dienstslachtoffer gekregen. Hierdoor is de vergoeding van mijn gehoortoestellen beter geregeld dan de huidige ziektekostenverzekering."

Bij Defensie ontbreekt het volgens De Grijp nog aan een goed opvangtraject. Terwijl het therapeutisch werkt om met andere tinnitus-ervaringsdeskundigen te kunnen praten. Gelukkig kunnen Nederlandse militairen wel meedoen aan internetfora en bijeenkomsten van de NVVS. "Maar bij Defensie ontbreekt het aan voldoende kennis over tinnitus. Er wordt slecht mee omgegaan. Zelf ben ik nooit persoonlijk door Defensie benaderd voor nazorg. Je staat na een bezoek aan de KNO-arts op straat met de mededeling dat je ermee moet leren leven. Terwijl het een medisch gebrek is waartegen je, anders dan bijvoorbeeld in Duitsland, niets kunt doen. Tinnitus is een onbekend fenomeen voor Defensie, daarom is het prettig als de bond meedenkt."

Kolonel Marcel Neuteboom, hoofd Afdeling Gezondheidsbeleid bij de Directie Militaire Gezondheidszorg, geeft aan dat elke Operationeel Commando de verantwoordelijkheid heeft om klachten als tinnitus door gehoorschade door de geneeskundige dienst te vaststellen en in een Rapportage Medische Aangelegenheden (RMA), waardoor een relatie met het werk tijdens de dienst of bij de uitkeuring bij functioneel leeftijdsontslag wordt vastgelegd. "Zowel de militair als de geneeskundige dienst kan om de RMA vragen."

HERRIE IN JE HOOFD

Kapitein b.d. Hugo de Grijp weet nog goed hoe een audioloog bij hem de mate van tinnitus testte. Bij zo'n test hoor je via een hoofdtelefoon een persoonlijk samengestelde rusttoon. Het volume van het testsignaal wordt net zo lang opgevoerd totdat het de innerlijke plepton overstemt. "Ik zag de audioloog de volumeknop almaar omhoog draaien omdat ik nog niks hoorde. Hij begon steeds angstiger te kijken. Pas bij 101 dbA gaf ik een teken en hij slaakte toen een zucht van verlichting. Maar tegenwoordig heb ik wél een plepton met een sterkte van ca. 106 decibel in mijn hoofd. Wat een Apache-piloot hoort als hij vliegt, zit bij mij in mijn hoofd." Die herrie is zeer storend. Een boek lezen bijvoorbeeld biedt niet voldoende afleiding; het hoofd moet bezig zijn. Doordat ik me extra moet concentreren ben ik 's avonds vaak bekap. Ik heb ook concentratieproblemen." Hugo de Grijp is bovendien gevoelig voor harde geluiden (hyperacusis). Zijn echtgenote bewondert hem om de manier waarop hij er mee omgaat. "Hij heeft er heel erg veel last van. Wanneer iemand hoest doet dat al zeer. Toch gaat hij zoveel mogelijk zijn gang." Hugo de Grijp: "Een gevolg van tinnitus is wel dat je je sociaal gaat buitensluiten, op feestjes zoek je een stil plekje op. Anderen houden er hooguit vijf minuten rekening mee."

- Oorzaken van tinnitus zijn divers: langdurige blootstelling aan lawaai, afwijkingen aan het gehoororgaan, de hersenen of het kaakgewricht, als bijverschijnsel van andere aandoeningen of als bijwerking van medicijnen;
- Oorsuizen gaat vaak gepaard met negatieve gevoelens en slapeloosheid;
- Tinnitus is klinisch te beïnvloeden. In Duitsland althans, Nederland loopt ver achter;
- In Duitsland kun je voor behandeling terecht in 34 klinieken, in Nederland zijn dat er nul;
- Meestal wordt 'maar' één oor getroffen.

BLIJVENDE AANDACHT

De AFMP/FNV wil de gevolgen van gehoorschade blijvend onder de aandacht brengen bij onze leden en bij Defensie. Vermoedt u dat u gehoorschade heeft opgelopen tijdens de dienstuitoefening? Meld het ons! Wij kunnen u dan in contact brengen met Hugo de Grijp en/of andere tinnitus-lotgenoten. Ook zijn we dan beter gewapend met feiten, waardoor we bij Defensie nog sterker staan bij het aandacht vragen voor slachtoffers van tinnitus.

"Een gevolg van tinnitus is dat je je sociaal gaat buitensluiten: op feestjes zoek je een stil plekje op."

